

Równowagi kwasowo-zasadowe i pH roztworów wodnych soli

1. Miareczkowanie mocnego i słabego kwasu mocną zasadą.

1.1. Do zlewki o pojemności 100 ml włożyć dipol magnetyczny i wlać **po 20 ml roztworu 0,1 M HCl oraz wywaru z czerwonej kapusty**. Włączyć pH-metr i mieszadło magnetyczne, zanurzyć elektrodę w przygotowanym roztworze [jej koniec powinien być oddalony od dna zlewki nie mniej niż 1 cm, aby wirujący dipol magnetyczny nie zniszczył końcówki elektrody!!!!] i powoli dodawać z biurety roztwór **0,1 M NaOH** (po 1 ml), odczytując i zapisując po każdej porcji ustabilizowaną wartość pH. Dodając wodorotlenek, obserwować także i zapisywać barwę roztworu miareczkowanego oraz wskazania pH-metru, przy których następują kolejne trwałe zmiany barwy. Po dodaniu 40 ml roztworu NaOH można zakończyć miareczkowanie.

1.2. Do zlewki o pojemności 100 ml włożyć dipol magnetyczny i wlać **po 20 ml roztworu 0,1 M CH₃COOH oraz wody demineralizowanej [odmierzyć za pomocą cylindra miarowego]**. Do roztworu dodać 5-10 kropli wskaźnika wskazanego przez prowadzącego zajęcia (**błękitu bromotymolowego, oranżu metylowego, fenoloftaleiny lub czerwieni metylowej**). Włączyć pH-metr i mieszadło, zanurzyć elektrodę i miareczkować z biurety roztworem **0,1 M NaOH**, notując co 1 ml wskazania pH-metru. Zapisać początkową barwę roztworu, a następnie obserwować roztwór podczas miareczkowania i zapisać wartość pH, przy której nastąpi trwała zmiana barwy oraz barwę końcową. Po dodaniu 40 ml roztworu NaOH można zakończyć miareczkowanie.

Opracowanie wyników:

- ✓ Wyniki pomiarów podać w tabeli (*pH od ilości ml czynnika miareczkującego*). Na ich podstawie sporządzić wykresy zależności pH roztworu od objętości czynnika miareczkującego. Na wykresach zaznaczyć punkt zobojętnienia i punkt nasycenia równoważnikowego. Podać krótką charakterystykę krzywych miareczkowania.
- ✓ Na podstawie obserwacji zmiany barwy roztworów w trakcie miareczkowania wykonanego wg punktów 1.1. i 1.2., podać zakres pH zmiany barwy stosowanych wskaźników oraz ocenić ich przydatność do oznaczania punktu nasycenia równoważnikowego dla danego układu miareczkowania.

2. Odczyn roztworów wodnych różnych soli.

Do małych zlewek nasypać po około 2-3 g (na czubku łyżeczki) 6-8 różnych soli i wlać do każdej 20 ml wody demineralizowanej. Po zamieszaniu i rozpuszczeniu soli zmierzyć pH roztworów za pomocą pH-metru, papierka uniwersalnego i wskaźnika z modrej kapusty [dodać 5 ml wskaźnika z modrej kapusty do każdej zlewki].

Opracowanie wyników

- ✓ Wyniki pomiarów pH i reakcje kationu jako kwasu i/lub anionu jako zasady, zestawić w tabeli (według podanego niżej wzoru):

Lp.	Sól	pH			Reakcje kationu jako kwasu i/lub anionu jako zasady
		pH-metr	Papierek uniwersalny	Ekstrakt z czerwonej kapusty	
1.	CuSO ₄	5	3	4	$\text{Cu}^{2+} \cdot \text{H}_2\text{O} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{CuOH}^+ + \text{H}_3\text{O}^+$
2.	Na ₂ CO ₃	9	10	11	$\text{CO}_3^{2-} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{HCO}_3^- + \text{OH}^-$
3.					

3. Zakres materiału

Teorie kwasów i zasad (zwłaszcza teoria Brönsteda); charakterystyka układów miareczkowania: mocny kwas – mocna zasada, mocny kwas – słaba zasada, słaby kwas – słaba zasada, słaby kwas – mocna zasada; hydroliza soli; reakcje kationów jako kwasów i anionów jako zasad; iloczyn jonowy wody i skala pH.

4. Literatura

- J. Minczewski, Z. Marczenko, *Chemia analityczna, tom 1*
G. Charlot, *Analiza nieorganiczna jakościowa*
A. Bielański, *Podstawy chemii nieorganicznej, tom 1*
F. Domka, J. Jasiczak, *Chemia ogólna - analiza jakościowa*
T. Kołek, B. Osipowicz, *Chemia ogólna z elementami chemii analitycznej*